

Mestna občina Celje

Komisija Mladi za Celje



UPORABA PISANIH ČRK V TRETJEM TRILETJU PRI UČENCIH OSNOVNE ŠOLE HUDINJA

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORJA

Jaka Cvelfar, Rok Vengust

MENTORICA

dipl.org.menedž. Romana Podbregar

Celje, marec 2011

Osnovna šola Hudinja Celje

**UPORABA PISANIH ČRK V TRETJEM
TRILETJU PRI UČENCIH OSNOVNE ŠOLE
HUDINJA**

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorja:

Rok Vengust 9. B

Jaka Cvelfar 9. B

Mentorica:

dipl.org. menedž. Romana Podbregar

KAZALO

1 POVZETEK	5
2 UVOD.....	6
3 TEORETIČNI DEL.....	7
3.1 UČNI NAČRT SLOVENŠČINE.....	7
3.1.1 PRVO TRILETJE.....	7
3.1.2 DRUGO TRILETJE.....	8
3.1.3 TRETJE TRILETJE.....	9
4 RAZISKOVALNI DEL.....	10
4.1. PREDSTAVITEV POTEKA RAZISKOVALNEGA DELA.....	10
4.1.1 PREDSTAVITEV IN UTEMELJITEV REZULTATOV.....	10
5 RAZPRAVA.....	15
5.1 KAJ SVA UGOTOVILA.....	15
6 ZAKLJUČEK.....	17
7 PRILOGE.....	18
8 VIRI IN LITERATURA.....	19

KAZALO GRAFOV

GRAFI 1: SPOL ANKETIRANCEV	10
GRAFI 2: RAZRED	11
GRAF 3: UPORABA MALIH TISKANIH ČRK	11
GRAF 4: NEUPORABA PISANIH ČRK	12
GRAF 5: VPLIV MEDIJEV NA VRSTO PISAVE	12
GRAF 6: ODZIV UČITELJEV NA VRSTO PISAVE	13
GRAF 7: MNENJE O UPORABI MALIH PISANIH ČRK	13
GRAF 8: OBVEZNA UPORABA MALIH PISANIH ČRK	14

KAZALO SLIKOVNEGA GRADIVA

SLIKA 1: PISANJE VELIKIH IN MALIH TISKANIH ČRK.....	7
SLIKA 2: VADNICA ZA PISANJE PISANIH ČRK.....	8
SLIKA 3: PISANJE Z RAZLIČNIMI VRSTAMI ČRK.....	9

KAZALO PRILOG

ANKETNI LIST.....	18
-------------------	----

1 POVZETEK

V raziskovalni nalogi sva raziskala, koliko učencev v tretji triadi še piše s pisanimi črkami oziroma uporablja male tiskane črke in zakaj je temu tako. Pri raziskovanju problema sva si pomagala z raziskovalno metodo pregledovanja pisnih virov in spleta ter metodo anketiranja.

S pisanimi črkami piše še dve tretjini učencev. Prevladujejo učenci 6. in 7. razreda, potem pa število tistih, ki uporabljajo male tiskane črke narašča. Učenci pišejo z malimi tiskanimi črkami zaradi hitrosti pisanja in manj zaradi čitljivosti. Uporaba različnih medijev na spremembo pisave v glavnem ne vpliva. Podatek je presenetljiv, saj se učenci v šoli in doma vedno manj srečujejo s pisano pisavo. Učenci menijo, da so pisane črke obvezne pri pisanju šolskih spisov, vendar učni načrt slovenščine v tretji triadi tega ne obvezuje. So pa pisane črke obvezne pri nekaterih nalogah pri NPZ iz slovenščine. Pri prosti izbiri pisave so mnenja učencev deljena. Nekateri menijo, da bi morali imeti pri tem prosto izbiro, drugi predlagajo, da se pisane črke uporabljajo pri spisih.

Najino mnenje je, da pisane črke počasi izginjajo iz vsakdanje uporabe. Predlagava, da se v šoli daje več poudarka pisanim črkam oziroma lepopisju. To bi lahko v šoli učencem ponudili kot izbirni predmet.

2 UVOD

2.1 Predstavitev raziskovalnega problema

Tema raziskovalne naloge je povezana z uporabo malih pisanih črk v tretji triadi devetletke. Za to temo sva se odločila, ker sva opazila, da vedno manj najinih sošolcev in sošolk v zvezke piše s pisanimi črkami. Veliko jih uporablja mešanico malih pisanih in malih tiskanih črk ali piše samo z malimi tiskanimi črkami. Zanimalo naju je, v katerem razredu učenci začno spreminjati pisavo in zakaj.

2.2 Hipoteze

Pred raziskovanjem teme sva postavila 4 hipoteze:

Hipoteza 1: Večina učencev piše z malimi pisanimi črkami.

Hipoteza 2: Na vrsto pisave vplivajo mediji.

Hipoteza 3: Male pisane črke so obvezne pri slovenščini.

Hipoteza 4: Učenci ne uporabljajo malih pisanih črk zaradi čitljivosti

2.3 Izbor in predstavitev raziskovalnih metod

Pri delu sva uporabljala različne raziskovalne metode. Pri teoretičnem delu raziskovalne naloge sva uporabila metodo pregledovanja pisnih virov in spletnih strani. Strokovne podatke sva poiskala v Osrednji knjižnici Celje (Oddelek za študij) vendar sva kmalu ugotovila, da strokovnih člankov o tej temi ni. Tudi na spletu nisva zasledila naslovov s to tematiko. Kljub pomanjkanju strokovne literature pa se nama je zdela tema dovolj zanimiva da jo raziščeva. Za nasvet sva zaprosila učiteljico slovenskega jezika, gospo Olgo Kožel, ki nama je predlagala naj pregledava učni načrt za slovenščino.

Pri raziskovalnem delu sva si pomagala z metodo anketiranja, v katero sva vključila učence od 6. do 9. razreda, in ustnih virov. Pregledala sva tudi zvezke učencev od 6. do 9. razreda, in sicer pri predmetu zgodovina.

Na tem mestu bi se rada zahvalila učiteljici Olgi Kožel za lektoriranje raziskovalne naloge.

3 TEORETIČNI DEL

3.1 UČNI NAČRT SLOVENŠČINE

3.1.1 PRVO TRILETJE

V učnem načrtu za prvo triletje so predstavljeni funkcionalni in izobraževalni cilji predmeta. Funkcionalni cilji določajo, da učenci spoznavajo in začenjajo uporabljati pisni jezik za sporazumevanje, razmišljanje, ustvarjanje in učenje. V izobraževalnih ciljih pa učenci spoznajo ustaljeni sistem slovenske pisave. /1/

V prvem razredu se učenci učijo in vadijo osnove pisanja (drža pisala, smer pisanja ...). V drugem razredu se učenci učijo in vadijo začetno pisanje velikih in malih tiskanih črk po dogovorjeni smeri, obliki in velikosti. Z gibalno-grafičnimi vajami utrjujejo povezavo med pisanimi črkami. /2/



Slika 1: Pisanje velikih in malih tiskanih črk

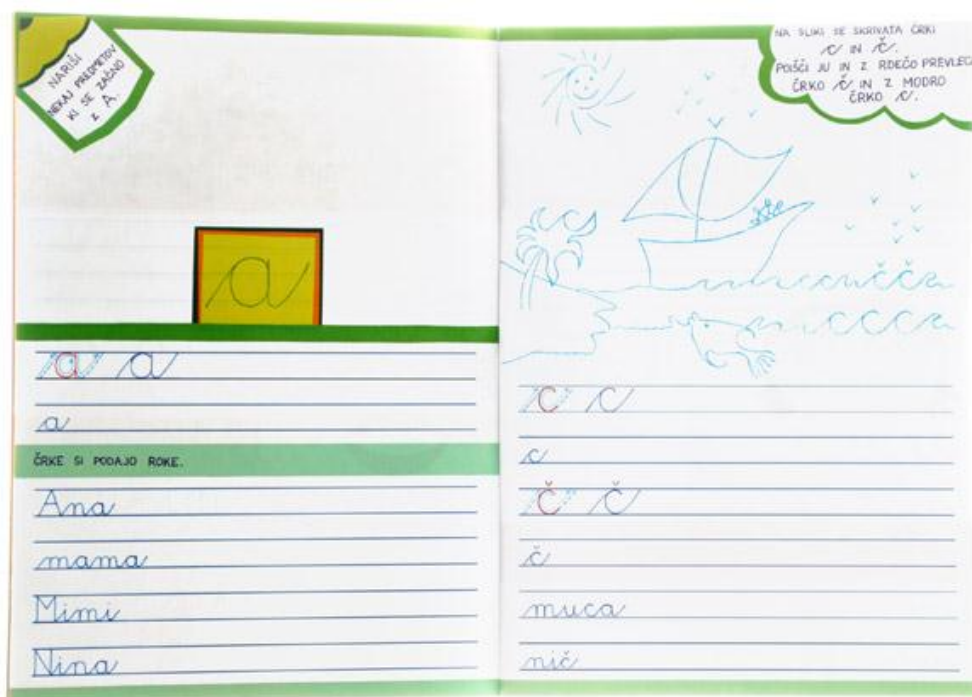
Vir: <http://www.zurnal24.si/avto>

/1/ Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Učni načrt za slovenščino OŠ, str. 12

V tretjem razredu vadijo pisanje tiskanih črk ter se učijo in vadijo pisanje pisanih črk. Učenci od tretjega do osmega tedna spoznavajo velike in male pisane črke. Med spoznavanjem različnih pisanih črk učenci mnogo vadijo in pazijo na lepopis. Po pregledu letne priprave za slovenski jezik v tretjem razredu smo ugotovili, da je veliko časa namenjenega utrjevanju posameznih pisanih črk pa tudi lepopisu. Utrjevanje poteka na več načinov. Na začetku šolskega leta je to prepisovanje kratkih besed in besedil (od 3. do 8. tedna). Proti koncu šolskega leta utrjevanje poteka s pisanjem narekov (od 23. tedna naprej). /3/

3. 1. 2 DRUGO TRILETJE

Preko funkcionalnih ciljev učenci spoznavajo, da sta govorjenje in pisanje zapleteni miselni dejavnosti, na katere se je potrebno dobro pripraviti. Na začetku četrtega razreda učenci ponovijo in utrdijo pisanje velikih in malih pisanih črk. Še vedno je velik poudarek na estetiki pisanja. Učenci utrjujejo pisane črke s prepisovanjem besedil iz učbenika, z nareki, s pisanjem lastnih besedil ipd.



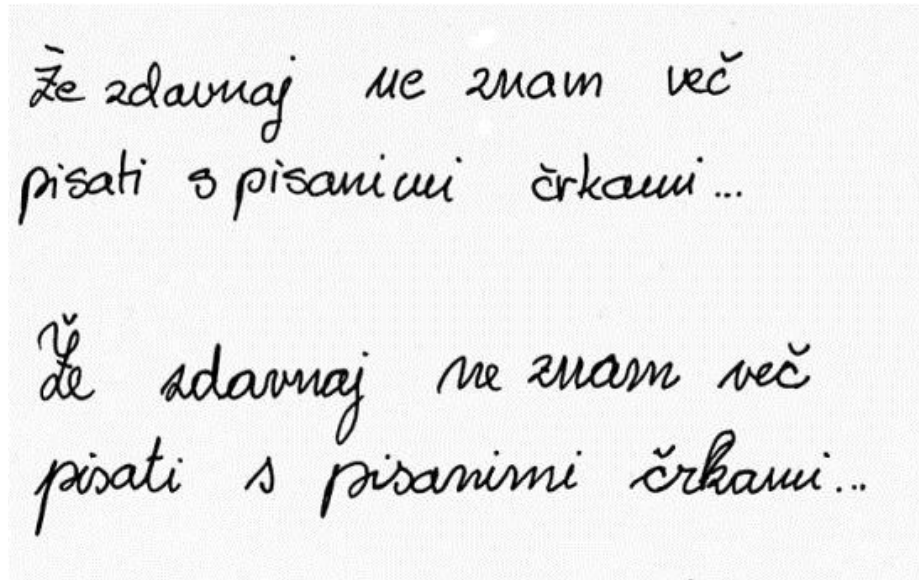
Slika 2: Vadnica za pisanje pisanih črk

Vir: <http://www.didakta.si/popup-prelistaj>

/3/ Učni načrt za tretji razred devetletke – slovenščina

3.1.3 TRETJE TRILETJE

Učenci popolnoma obvladajo pisane črke in tvorijo razna pisna besedila. Pri tem pazijo na čitljivost, estetskost in pravilnost zapisanega. /4/



Slika 3: Pisanje z različnimi vrstami črk

Vir: <http://www.igrisce.si/dogodek.asp?ID=568>

4 RAZISKOVALNI DEL

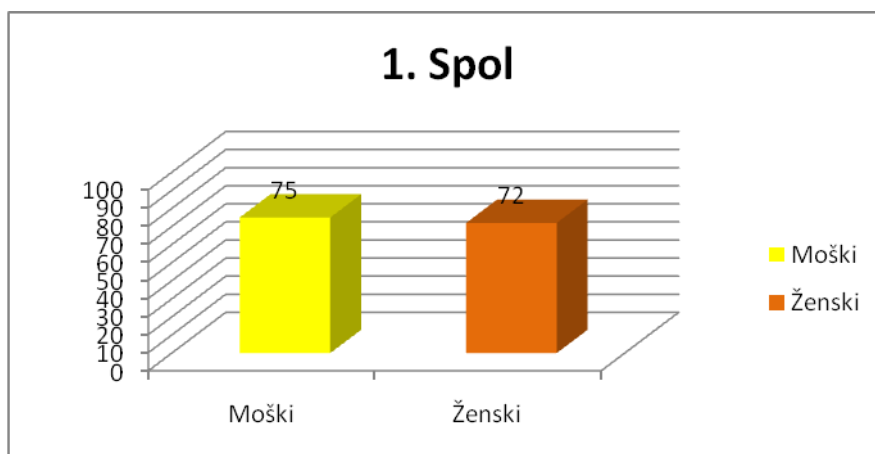
4.1 PREDSTAVITEV POTEKA RAZISKOVALNEGA DELA

Pri raziskovalnem delu smo uporabljali dve raziskovalni metodi. Prva je metoda dela s pisnimi viri in spletu. Večino teoretičnih podatkov smo dobili iz Učnega načrta za slovenščino. Ker je opismenjevanje učencev večino vezano na prvo triado, smo natančno pregledali učne načrte za 1., 2., 3. in 4. razred osnovne šole. V pomoč so nam bili nasveti učiteljic razrednega pouka gospe Simone Turnšek v tretjem in gospe Marte Flis v četrtem razredu in učiteljice slovenskega jezika gospe Olge Kožel.

Druga metoda je anketa, s katero smo od učencev naše šole dobili podatke, ki smo jih potrebovali za raziskavo. Pri anketi smo večinoma uporabili zaprti tip vprašanj in vprašanja z dopolnitvenimi odgovori.

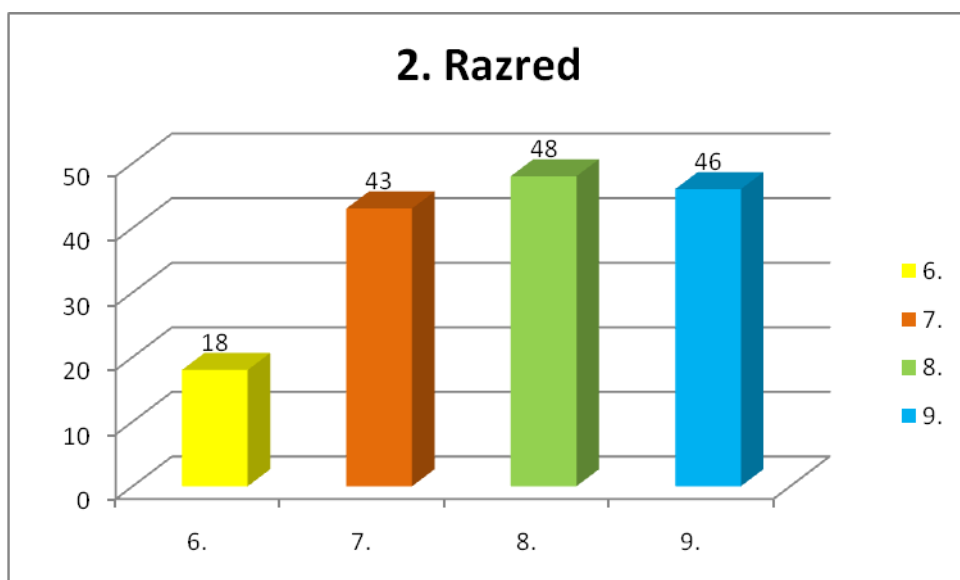
4.1.1 Predstavitev in utemeljitev rezultatov

Anketirali smo učence 6., 7., 8. in 9. razreda OŠ Hudinje. Anketo je izpolnilo 147 učencev, ki so bili večinoma iz tretje triade.



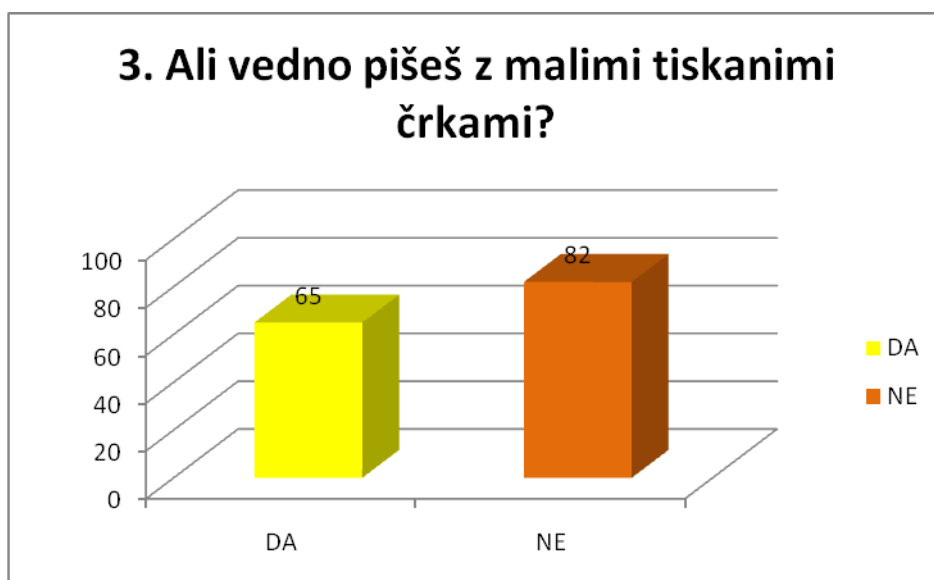
Grafi 1: Spol anketirancev

V anketi je sodelovalo 75 (51 %) učencev in 72 (49 %) učenk iz 6., 7., 8. in 9. razreda.



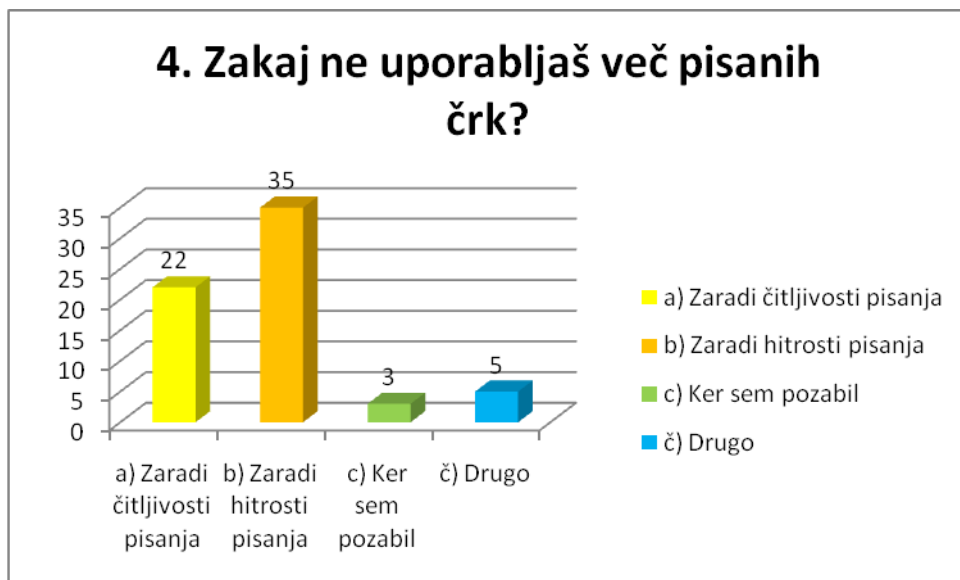
Grafi 2: Razred

Število anketiranih učencev je od 7. do 9. razreda približno enako. Odstopa nizko število anketiranih v 6. razredu, kjer jih je sodelovala le tretjina.



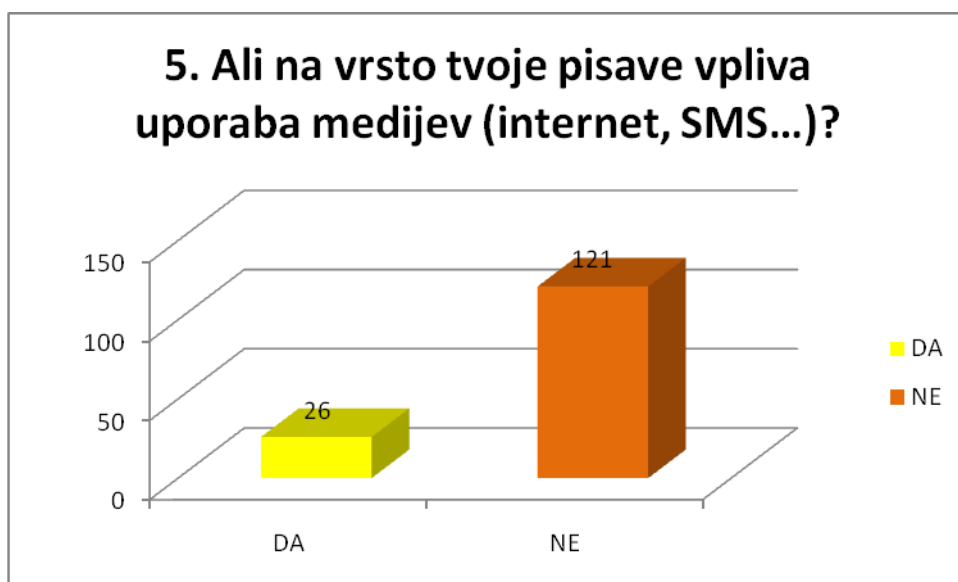
Graf 3: Uporaba malih tiskanih črk

Z malimi tiskanimi črkami piše 65 (45 %) učencev, kar je relativno visok odstotek. Ostali učenci (63 %) pišejo s pisanimi črkami.



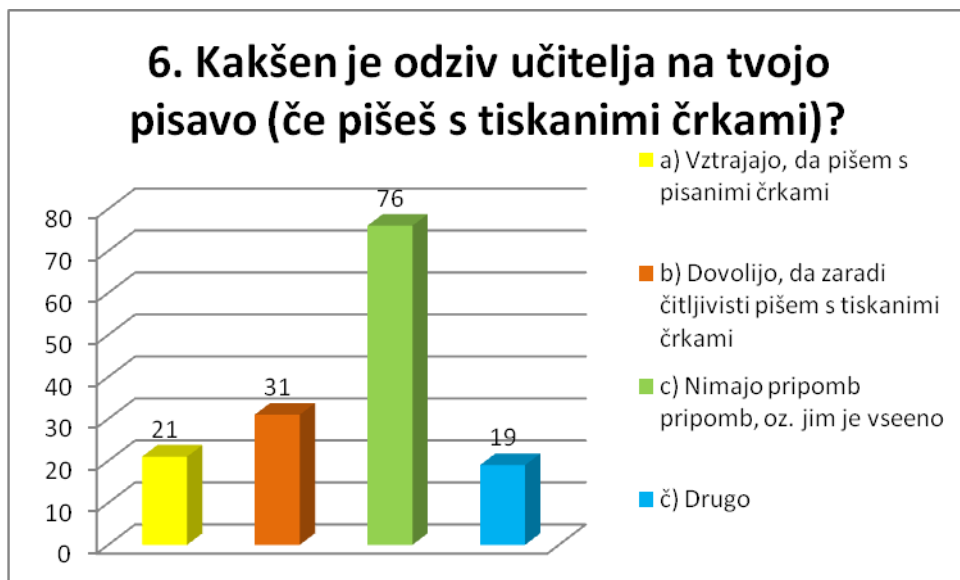
Graf 4: Neuporaba pisanih črk

Vzroki za neuporabo pisanih črk so pri učencih različni. 35 učencev (54 %) piše z malimi tiskanimi črkami zaradi hitrejšega pisanja, 22 učencev (34 %) piše na tak način čitljivo. Trije učenci (5 %) so pozabili male pisane črke, pet učencev (7 %) pa ni opredelilo vzroka.



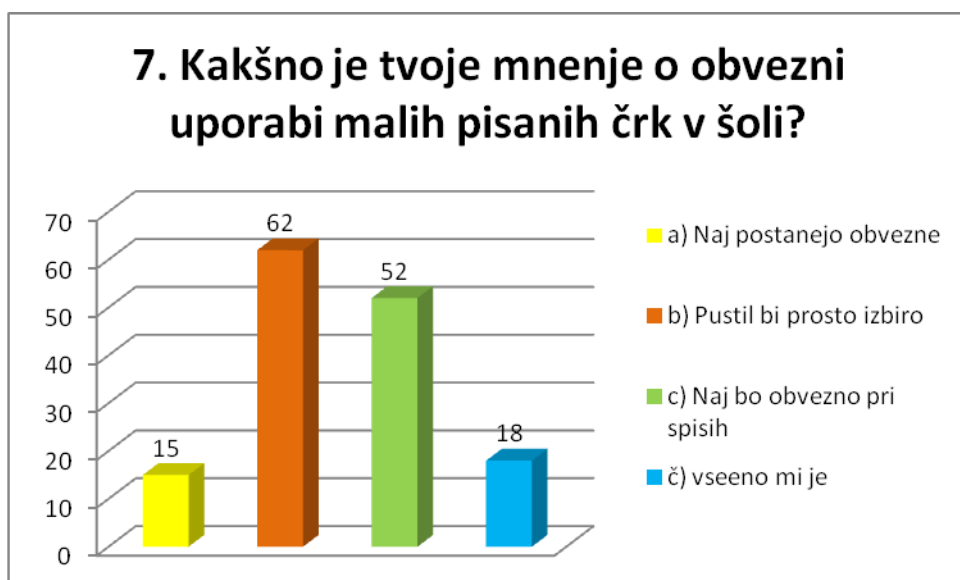
Graf 5: Vpliv medijev na vrsto pisave

26 (18 %) učencev je prepričanih, da so na njihovo izbiro pisave vplivali mediji, ki uporabljajo tiskani obliki pisave. Presenetljivo je število učencev 121 (82 %) na katere mediji niso imeli vpliva.



Graf 6: Odziv učitelja na vrsto pisave

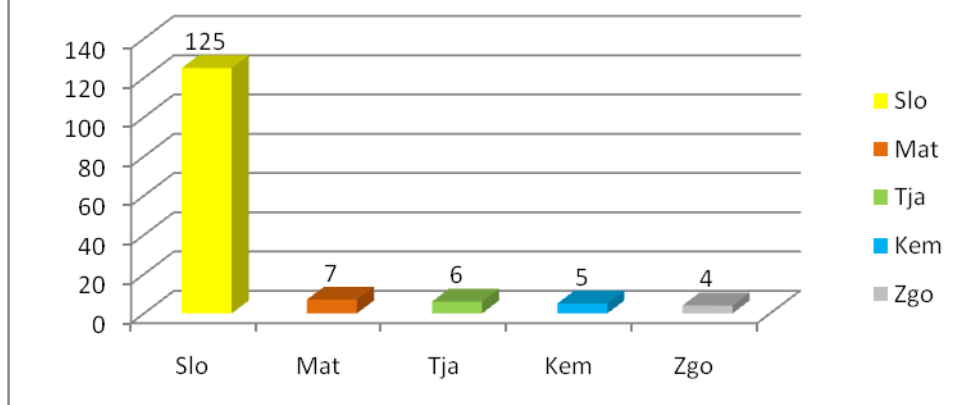
Kar 76 (52 %) učencev uporablja male tiskane črke, ker učitelji nimajo pripomb z izbiro pisave. 31 (21 %) učencev z dogovorom učiteljev pišejo male tiskane črke, 21 (14 %) učencev piše s pisanimi črkami zaradi zahtev učiteljev. 19 (13 %) učencev ni natančno opredelilo odgovora.



Graf 7: Mnenje o uporabi malih pisanih črk

62 (42%) učencev je mnenja, da bi morali imeti svobodno izbiro pri pisavi, 52 (35 %) učencev misli, da bi bile pisane črke obvezne le pri pisanju spisov, 15 (10 %) učencev bi pisane črke zahtevalo kot obvezne, 18 (13 %) učencem pa je za izbiro pisave vseeno.

8. Ali veš, pri katerih predmetih je obvezna uporaba malih pisanih črk?



Graf 8: Obvezna uporaba malih pisanih črk

Kar 125 (85 %) učencev je mnenja, da je uporaba malih pisanih črk obvezna pri slovenščini. Le nekaj učencev je mnenja, da je potrebno uporabljati pisane črke tudi pri drugih predmetih, kot so matematika, zgodovina, kemija in angleški jezik.

5 RAZPRAVA

5.1 KAJ SVA UGOTOVILA?

Hipoteza 1: Večina učencev piše z malimi pisanimi črkami.

To hipotezo lahko **potrdimo**, saj z malimi pisanimi črkami piše dve tretjini učencev. Pri pregledu zvezkov iz predmeta zgodovina sva ugotovila, da velika večina učencev v 6. razredu še piše z malimi pisanimi črkami. Predvidevava, da so učiteljice v petem razredu zahtevale od učencev, da pri pisanju uporabljajo pisane črke. Učni načrt za slovenščino v petem razredu, v funkcionalnih ciljih, od učencev zahteva, da pazijo na zunanjo oblikovanost zapisanega, izboljšujejo čitljivost, natančnost, hitrost in tekočnost pisave. /5/ Število učencev, ki uporabljajo pisane črke, se z višino razreda zmanjšuje.

Hipoteza 2: Na vrsto pisave vplivajo mediji.

Ta hipoteza se je izkazala za **napačno** in jo ovrževa. Kar 82 % učencev trdi, da uporaba malih tiskanih črk v vseh pisanih in elektronskih medijih ni vplivala na vrsto njihove pisave. To naju je presenetilo, saj pisanih črk v današnjem času skoraj ne vidiš več. V šoli so učbeniki in delovni zvezki natisnjeni v tiskanih črkah, predstavitve učencev ter učiteljev se predvajajo na power pointu, prav tako to velja za pisne preizkuse in delovne liste. Zelo malo učencev izdeluje plakate na »star« način, tako da jih napišejo ročno. Edina izjema je pisanje na tablo, kjer večina učiteljev uporablja pisane črke.

Hipoteza 3: Male pisane črke so obvezne pri slovenščini.

To hipotezo lahko **potrdimo le delno**. 85 % učencev je prepričanih, da je pri slovenščini obvezna uporaba pisanih črk, predvsem pri spisih. Po pregledu učnega načrta sva ugotovila, da v tretjem triletju vrsta pisave ni posebej predpisana. Za podrobnejšo razlago sva prosila gospo Olgo Kožel, učiteljico slovenščine. Povedala nama je, da vrsta pisave pri spisih ni predpisana. Izjema so Nacionalni preizkusi znanja pri slovenščini. Pri tistih nalogah, kjer se vrednoti pravopis, je potrebno pisati s pisanimi črkami, drugače se naloga ne upošteva (ovrednotena je z 0 točk). Slaba polovica učencev je mnenja, da bi učenci morali imeti prosto izbiro pri uporabi črk. Tretjina anketiranih pa meni, da bi učenci pri pisanju spisov morali uporabiti pisane črke.

Hipoteza 4: Učenci ne uporabljajo malih pisanih črk zaradi čitljivosti

Ta hipoteza je **deloma pravilna**, saj je ta vzrok za neuporabo pisanih črk izpostavila dobra tretjina anketirancev. Več kot polovica učencev piše s tiskanimi črkami zaradi hitrosti pisanja. Pri pregledu zvezkov sva se prepričala, da je večina tistih, ki so napisani v tiskanih črkah zelo lepih, pisava pa je estetska. Večjih razlik med fantovskimi in dekleškimi zvezki ni.

6 ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi sva želela raziskati, koliko učencev predmetne stopnje pri pisanju še uporablja pisane črke. Ugotovila sva, da s pisanimi črkami piše še vedno dve tretjini učencev. Več jih to pisavo uporablja v 6. In 7. razredu, manj učencev pa v zadnjih dveh razredih devetletke. Vzrokov za spremembo pisave v višjih razredih je več. Večino se učenci odločajo za tiskano pisavo, ker tako pišejo hitreje, manj zaradi čitljivosti zapisanega. Pregled zvezkov pri predmetu zgodovina pa je pokazal, da so zvezki učencev, ki uporabljajo tiskane črke, na pogled lepši, bolj čitljivi in preglednejši.

Pisava je odraz osebnosti. Lepo napisan spis, ali domača naloga odraža urejenost učenca, izdelek pa je lahko učencu v ponos. Poznava kar nekaj sošolcev in sošolk, ki imajo zelo lepo pisavo in s tem urejene zvezke. Ti so bili razstavljeni ob 50 letnici naše šole in so na lep način predstavljali delo učencev in učiteljev.

Mnenja sva, da pisane črke počasi, a vztrajno izginjajo iz uporabe. Zelo malo ljudi še piše »na roko«. Pisma, življenjepisi, čestitke, vabila... so v današnjem času v glavnem napisana na računalnik in natisnjena. Zelo malo ljudi zna resnično lepo pisati s pisanimi črkami. Stari starši so nama pripovedovali, da so imeli v osnovni šoli poseben predmet, ki se je imenoval lepopisje. Predlagava, da bi tudi v današnji osnovni šoli uvedli lepopisje kot izbirni predmet ali bi del ur slovenščine namenili lepopisju. Tudi delovne liste in preizkuse znanja bi učitelji lahko pisali na roke in nam bili pri pisavi za vzgled. Navsezadnje, marsikatera ocena pisnega preizkusa bi bila višja, če bi se učenci pri pisanih črkah bolj potrudili in ne bi, tako kot reče marsikateri učitelj, uporabljali »kracopisa«.

7 PRILOGE

8 VIRI IN LITERATURA

1. Nacionalni kurikularni svet, Področna kurikularna skupina za osnovno šolo, Predmetna kurikularna komisija za slovenščino, Učni načrt, ZRSS, 2005
2. Učni načrt za tretji razred devetletke – slovenščina

8.1 VIRI SLIKOVNEGA GRADIVA NA SPLETU

Vir: <http://www.didakta.si/popup-prelistaj> , 28.2.2011

Vir: <http://www.zurnal24.si/avto>, 28.2.2011

Vir: <http://www.igrisce.si/dogodek.asp?ID=568>, 28.2.2011